

OBMEDZENÝ PRÍSTUP K PÔDE A INVESTÍCIÁM PRE MLADÝCH POĽNOHOSPODÁROV KOMPENZUJÚ ZDROJE Z EURÓPSKEJ ÚNIE

V sektore poľnohospodárstva nám mladí ľudia v súčasnosti chýbajú. Tesne po revolúcii bol priemerný vek pracovníkov v poľnohospodárstve približne 40 rokov. Po 30 rokoch sa postupne blíži k hranici 50 rokov, a vznikajú obavy, kto bude v agrosektore pracovať o 10 rokov.

► Katarína Tóthová, ED Nitra.
► foto: archív KT

EUROPE DIRECT Nitra

Na Slovensku mladí poľnohospodári zväčša riadia malé, novovzniknuté rodinné farmy.

Dôvodmi nízkeho záujmu o prácu v poľnohospodárstve je obmedzený prístup k pôde a investíciám, ťažké pracovné podmienky, nízky príjem, dlhá pracovná doba.

Zaujímavosťou o tento druh podnikania sa na európske regionálne centrum v Nitre obracajú s mnohými otázkami. Prinášame prehľad tých najčastejších.

S akými problémami sa najčastejšie potýkajú mladí začínajúci poľnohospodári?

V stručnosti ide najmä o prístup k pôde a prístup ku kapitálu. V strategickom pláne spoločnej poľnohospodárskej politiky (ďalej len SPP) na roky 2023-2027 predloženom na schválenie do Bruselu vo februári tohto roku sa uvádza, že mladí poľnohospodári potrebujú mať prístup k úverom a podporám, ktoré im umožnia investovať do rozvoja fariem. Na začiatku podnikania majú vysoký

dopyt po investíciách, zároveň nedostatočný prístup k úverom kvôli nízkym zárukám a zvýšené náklady, čo znižuje ich ziskovosť.

Na Slovensku je potrebné vytvoriť systém, ktorý umožní mladým poľnohospodárom získať aj prístup k pôde. Nedostatky súčasného systému vyplývajú najmä z vysokých nákladov na získanie pôdy nájmom alebo kúpou. Ďalším problémom je extrémna fragmentácia vlastníctva pôdy. Pre mladého poľnohospodára je náročné získať pôdu do prenájmu aj od Slovenského pozemkového fondu.

Aké nástroje pomoci poskytuje EÚ mladým poľnohospodárom na rozbehnutie podnikateľskej činnosti?

Je možné získať navýšenú platbu pre mladých poľnohospodárov maximálne na 28 ha poľnohospodárskej plochy, pričom príjmom môže byť poľnohospodár, ktorý prvýkrát zakladá poľnohospodársky podnik a má menej ako 40 rokov. Platba sa

► EUROPE DIRECT regionálne centrum v Nitre informuje obyvateľov o rôznych otázkach týkajúcich sa Európskej únie. ► foto: ED NR

poskytne maximálne na obdobie piatich rokov od prvého podania žiadosti a činí v priemere 62 EUR/ha.

V rámci Programu rozvoja vidieka sú aktívne dve výzvy pre mladých poľnohospodárov. Prvou je pomoc na začatie podnikateľskej činnosti na rozvoj malých a stredných podnikov vyplácaná vo forme paušálnej platby 15-tisíc eur. Druhá podpora, v maximálnej výške 50-tisíc eur, je určená pre mladých poľnohospodárov, ktorých podnikateľská história nepresahuje dva roky ku dňu podania žiadosti, na realizáciu ich podnikateľského plánu v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby. Mladí ľudia podnikajúci v poľnohospodárskej prvovýrobe môžu požiadať aj o 20-percentné zvýšenie podpory

investícií v rámci živočíšnej a špeciálnej rastlinnej výroby do výstavby, rekonštrukcie, či modernizácie objektov, skladovacích kapacít, závlahových systémov, taktiež na obstaranie technologického vybavenia vrátane strojov, zariadení, technológií a náradia, či na zlepšenie odbytu a zníženia záťaže na životné prostredie.

Existujú u nás možnosti vzdelávania a poradenstva pre začínajúcich mladých farmárov?

Agroinštitút Nitra, štátny podnik, v rámci vzdelávacích aktivít zabezpečil doplnenie vzdelania pre mladých farmárov žiadajúcich o projektovú podporu a tiež aj pre mladých farmárov žiadajú-

cich navýšené priame platby na pôdu, ktorí nemajú poľnohospodárke, potravinárske alebo veterinárne vzdelanie. Za obdobie rokov 2014-2021 Agroinštitút zrealizoval pre mladých farmárov 24 kurzov, ktorých sa zúčastnilo 769 osôb. V rámci ED Nitra sme realizovali aj niekoľko aktuálnych a pre mladých farmárov zaujímavých prednášok na tému presného poľnohospodárstva. Mladí farmári majú potenciál pre využitie moderných technológií a digitalizácie na efektívnejšie hospodárenie, zvyšovanie výnosov a znižovanie potrieb tradičných vstupov. V oblasti poradenstva existuje aj Pôdohospodársky poradenský systém, ktorý bezplatne pomáha aj mladým a začínajúcim poľnohospodárom.

Môže mladý farmár požiadať o pôdu aj Slovenský pozemkový fond?

Mladí poľnohospodári majú najväčší problém s kúpou alebo prenájomom pôdy. Extrémna fragmentácia a nevysporiadané vlastníctvo pôdy výrazne brzdí rozvoj mladých poľnohospodárov. V roku 2017 priemerná poľnohospodárska parcela na Slovensku mala výmeru 0,5 ha, jednu parcelu vlastnilo v priemere až 12 osôb a celkovo existovalo takmer 99 miliónov vlastníckych vzťahov k pôde. Takáto vysoká fragmentácia vlastníctva pôdy má negatívne dopady na trh s pôdou. Trh s pôdou na Slovensku sa najviac ne-

gativne dotýka mladých poľnohospodárov, preto sa s veľkou dôverou obracajú na SPF za účelom prenájmu, prípadne kúpy poľnohospodárskej pôdy. Pre mladého poľnohospodára je však náročné získať pôdu do prenájmu zo SPF. Mladý poľnohospodár má pri zákonom stanovených podmienkach nárok iba na rovnakú výmeru, akú vlastní alebo má prenajatú, maximálne však do výmery 28 hektárov.

Ako sa mladí farmári dozvedia o aktuálnych projektových výzvach a kto im vie pomôcť pri podávaní projektov?

Informácie o aktuálne poskytovaných podporách a dotáciách nájdu farmári na stránke Pôdohospodárskej platobnej agentúry. Ďalej existuje Agentúra pre rozvoj vidieka, ktorá poskytuje poradenstvo potenciálnym a existujúcim podnikateľským subjektom, verejnemu a neziskovému sektoru na vidieku k ich činnosti zameranej na čerpanie finančných prostriedkov. V rámci SR už od roku 2008 funguje Združenie mladých farmárov na Slovensku – ASYF, ktoré je mimovládna organizácia a združuje mladých farmárov z vekovej skupiny od 18 do 40 rokov. Združenie robí pravidelne informačné dni k aktuálnym výzvazom a na ich stránke je možno získať všetky aktuálne informácie dôležité pre mladých farmárov.

► Katarína Tóthová
Europe Direct Nitra

EUROPE DIRECT – európske regionálne centrá

- sú kontaktné centrá Európskej komisie v regiónoch, na Slovensku je ich 12
- v celej Európskej únii zodpovedia ročne viac ako milión otázok, ktoré predstaviteľom Únie jasne ukazujú, čo ľudia potrebujú, ale aj to, čo ich trápi
- poskytujú odporúčania na najlepšie zdroje informácií a kontakty
- prinášajú informácie o právach a príležitostiach obyvateľov Európskej únie a o tom, ako ich využiť v praxi
- bezplatne doručujú niektoré publikácie Únie poštou

EURÓPSKA KOMISIA
Zastúpenie EK na Slovensku

EUROPE DIRECT regionálne centrum Nitra

EUROPE DIRECT regionálne centrum Nitra už viac ako 10 rokov sídli v Agroinštitúte Nitra, štátny podnik. Agroinštitút Nitra, štátny podnik je viac ako 50 rokov rezortným vzdelávacím zariadením Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Poskytuje široké portfólio služieb hlavne v oblasti ďalšieho odborného a celoživotného vzdelávania, odbornej prípravy a certifikácie pôdohospodárskych poradcov, zabezpečuje ďalšie odborné vzdelávanie a odbornú prípravu pre široký okruh pracovníkov agrosektoru. Aj táto skutočnosť ovplyvňuje fungovanie informačného centra EUROPE DIRECT Nitra.

► **Kde nás nájdete:**
Agroinštitút Nitra, š.p., Akademická 4, 949 01 Nitra

► **Kontakt:**
Telefón: +421-37-7910 290, email: europedirect@agroinstitut.sk
https://agroinstitut.sk/europedirect/

Mladí ľudia v poľnohospodárstve

- Priemerná veľkosť farmy poberajúcej dotácie na Slovensku je 101 ha. Priemerná veľkosť farmy mladého poľnohospodára je 38 ha. Až tretina mladých poľnohospodárov obhospodaruje menej ako 20 ha.
- Mladí poľnohospodári na Slovensku sa prevažne venujú pestovaniu ovocia a zeleniny.
- Priame platby z EÚ dostáva na Slovensku 798 mladých farmárov. So 4,3 percentami zo všetkých poberateľov hektárových podpôr ide o piaty najnižší podiel v únii.
- Z rozpočtu Strategického plánu na roky 2023-2027 je vyčlenených 204,9 milióna eur na podporu malých a stredných fariem a 59,6 milióna eur pre mladých farmárov.

Novinky a zaujímavosti o EÚ nájdete na www.europa.sk. Sledujte @ZEKvSR na Twitteri a Instagrame a Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku na Facebooku.

SÚŤAŽTE S EÚ A VYHRAJTE PEKNÚ CENU. VIAC INFO NA AGROINSTITUT.SK/EUROPEDIRECT/